

In memoriam Willy Minnebo: Losliggende stoeptegels en ideologie

Koen Calliauw

Willy Minnebo overleed in april 2012 op 67-jarige leeftijd (1944 – 2012). ‘Afscheid van een groene kameraad’ titelde Knack. Dat vat zijn leven goed samen. Willy was ideologisch een kameraad en een grote vriend van de gewone mensen van Burcht-Zwijndrecht, waar hij van 1995 tot aan zijn dood de volkse burgemeester was, gekend door god en klein pierke. Op zijn fiets door de gemeente rijdend, aan de tapkast. Hij wou op 14 oktober nog één keer de verkiezingen winnen voor Groen, de partij waar hij sinds 1991 achter stond. De ziekte kanker haalde hem in.

Willy is een generatiegenoot, twee jaar jonger. We waren beiden lid van de Communistische Partij van België (KPB) en van de Communistische Jeugd, waarin ik een verantwoordelijke rol had. Ook als journalist bij *De Rode Vaan*. Als jongeren voerden we in die zestiger jaren acties rond de Vietnamoorlog, voor de in de VS vervolgte zwarte activiste Angela Davis, plakten affiches en knokten met de nazistische VMO. Als kritische jongeren waren we op vergaderingen en congressen een luis in de pels van ‘de partij’.

Willy Minnebo zei: ‘Ik ben en zal altijd een progressieve marxist blijven. Maar ik heb het wel moeilijk met het stalinistisch centralisme van de Sovjet-Unie’. Hij was een kind van zijn tijd dat het lastig had met ‘de oude vormen en gedachten...’ die in de KPB maar niet wilden ‘sterven’. Als kind van zijn tijd lukte hij er in, in zijn Burcht-Zwijndrecht, zonder toe te geven aan opportunistische compromissen menselijk en politiek overeind te blijven.

Willy stapte in 1991 als KP-gemeenteraadslid over naar Agalev (Groen) en zette nog even als onafhankelijke. Dat in een periode toen met de Val van de Muur

ook de KPB verschrompelde. Agalev was een democratisch alternatief. Ik werd via Agalev voor twaalf jaar verkozen in de Antwerpse districtsraad. We zijn beiden geen ‘ex-communisten’, maar trachtten onze marxistische opvattingen in de praktijk om te zetten in een groene beweging die daarvoor leek open te staan.

De ‘golden sixties’, het waren de jaren van het jongerenverzet met Provo en Mei ’68, met Dolle Mina en de feministische golf. Protestsongs. *Free sex!* Alles leek in die euforische periode mogelijk. We stonden nachtenlang aan de toeg van het lokaal van de KP, de Jef van Extergem aan het St.-Jansplein en de linkse jeugdclub De 1000 Appeltjes aan de Antwerpse Scheldekaaien naar Bob Dylan te luisteren. ‘*The times they are a-changin’* ...’ De Internationale klonk even luid.

Willy was van Burcht, van ‘over het water’, aan de linkeroever van de Schelde. Net als zijn dorpsgenoot, de bekende kunstschilder Fredje Bervoets. Burcht

– gefusioneerd met Zwijndrecht – was en is een hechte gemeenschap aan het water. Fredje trekt al gans zijn leven terug naar zijn geboorteplaats om er boog te schieten. En pinten te pakken. Het Masereelfonds en burgemeester Minnebo huldigden hem. De vader van Fred Bervoets was dokwerker.

Albert Minnebo, de vader van Willy, was een scheepsarbeider in deze landelijke arbeidersgemeente met eertijds haar scheepswerf. Zijn invloed op de keuzes van zijn zoon was groot. Zijn denkbeelden en concrete politieke opvattingen vind je terug in het leven van Willy. Vader Albert Minnebo (1915-1967) was een vaste waarde in Burcht als communistisch gemeenteraadslid van ’47 tot ’58.

Als jonge communistische snaak woonde ik bij Albert Minnebo vergaderingen bij van de KP-‘cel’ Burcht. De realiteitszin had er de bovenhand. Het was amper 20 jaar na de oorlog. Communistische gewapende verzetstrijders, zij die de concentratiekampen overleefden, hadden een grote

invloed als veertigers. De ‘partij van de gefusilleerden’. Vader Minnebo was tijdens WOII tot de KP toegetroten en werd actief in het verzet tegen de nazi’s. Later vervulde hij belangrijke functies in de KP, onder meer als lid van het Centraal Comité (CC).

Hij kwam uit de vooroorlogse socialistische beweging. Was Rode-Valkenleider, speelde in de fanfare en was in de jaren dertig secretaris van de afdeling telegrambestellers van het Nationaal Syndicaat der Werklieden en Bedienden, een voorloper van het ABVV-ACOD. Een achtergrond net als de mijne, die hem immuun maakte voor sektarisme en het belang van de ‘progressieve frontvorming’ deed begrijpen.

Willy Minnebo erfde die openheid en verdraagzaamheid. Hij erfde ook een consequent atheïsme. De gedachten zijn vrij! Als burgemeester zei hij: ‘Ik ben niet gelovig en ga niet naar de kerk, tenzij voor een begrafenis of voor het jaarlijkse Te Deum. Maar bij die gelegenheid mijn hand op het kruisbeeld leggen, dat doe ik niet’.

De sixties waren de jaren van de grote verhalen, de utopieën, de aanslepende discussies en het linkse sektarisme. We leken wel missionarissen. De ‘katholieke Leuvense studentjes’ van het maoïstische Alle Macht aan de Arbeiders (AMADA, nu PVDA) vervolmaakten die paternalistische, religieuze opdracht tot in het absurde. Vader Minnebo gaf me een gouden les: ‘De mensen zijn niet geïnteresseerd in marxistisch-leninistische theorieën. Breng ze begrijpelijk in de praktijk. Een losliggende stoeptegelsplinter waarover een oudje valt, is een groter politiek signaal voor de mensen dan de verzamelde werken van Marx’.

Zoon Willy Minnebo volgde in 1971 zijn vader op als KP-raadslid. Hij wist later 17 lang jaar als Groen – burgemeester (1995-2012) én zijn ideologische, intellectuele bagage en die stoeptegels creatief te combineren. Hij begreep de mensen, zij begrepen hem. Hij was niet slechts het volkse klankbord van Burcht - Zwijndrecht. Hij voerde een progressief beleid. Hij zorgde er voor dat de grote industrie flinke belastingen opheest, doe de rijken betalen. Waardoor de burgers in een gemeente leven waar zij zeer laag belast worden. Hij verzette zich tegen het BAM-tracé, met succes.

Hij bereikte dat de Lijn een tramlijn onder de Schelde door vanuit Antwerpen tot in Zwijndrecht aanlegde. En dat aldus die ‘van over het water’ en die van ‘de stad’ mekaar beter leerden kennen. Hij zorgde er samen met zijn rechterhand en eerste schepen André Van de Vyver voor dat debat, kunst en cultuur in hun arbeidersgemeente een prominente plaats kregen. ‘Free speech’ leeft er. Willy is een voorbeeld van de tactiek ‘Straat – Raad – Straat’. Deze vroegere verzekeringsmakelaar was vooral ‘van de straat’.

‘Afscheid van een groene kameraad...’. Willy Minnebo was in 1994 de eerste groene burgemeester van Vlaanderen. Hij wou uit loyaliteit voor zijn ideeën en voor Groen nog een vierde termijn binnenhalen. Hij koos, alhoewel meermaals gevraagd, nooit voor de nationale politiek. Burcht - Zwijndrecht was zijn thuis, samen met alle bewoners die hem als hun altijd bereikbare burgervader wisten te vinden.

‘ ’t Is ne sympathieke mings ...’ zei een extreemrechtse verkiezingskandidate over Willy Minnebo. Hij had geen vijanden, wel politieke tegenstrevers. Willy was van de ‘wij’ generatie. Ten hemel steeg deze atheist niet op. Wellicht kan de enigszins cynische en filosofisch materialist die Willy Minnebo was, Genesis 3:19 wel pruimen: ‘...want stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren ...’.

Ze zullen hem in Burcht - Zwijndrecht en ver daarbuiten missen, dé Minnebo op zijn fiets, zijn open deur, zijn Bourgondisch leven, zijn humanisme van de daad. Het leven is een flits, de flits van Willy Minnebo was meer dan de moeite waard.